

GREEN ZUID-LIMBURG MET DE TRAMBAANFIETSRUTE

Visie Stichting VVV Zuid-Limburg op de Trambaanfietsroute

Aanleiding

In 2014 is het idee ontstaan om de oude (verdwenen) Trambaanfietsroute die liep van Maastricht naar Aken te transformeren tot een vlakke fietsroute, analoog aan vergelijkbare fietsroutes in het buitenland, zoals de Vennbahn (D, B) en de Ahr-Radweg. Te denken valt ook aan het RAVel fietsnetwerk in Wallonië.

Indachtig het succes van deze iconische lange afstand routes in het ons omliggende buitenland besloot VVV Zuid-Limburg om enthousiast én actief te participeren binnen de overlegstructuren zoals deze werden opgestart rond de ontwikkeling van de Trambaanfietsroute. Zo namen wij zitting in de werkgroep en de klankbordgroep rond de Trambaanfietsroute. Het was onze intentie om samen met de andere partners te komen tot een breed gedragen visie op de Trambaanfietsroute. In de vergadergroepen zaten personen van divers pluimage, waaronder bewoners langs de route.

Jammer genoeg moesten wij recentelijk tot de conclusie komen dat wij onze visie niet konden overbrengen. De tegenstanders van de Trambaanfietsroute lieten naar onze mening onvoldoende ruimte voor een positief dan wel genuanceerd geluid. Dit leidde ertoe dat wij onze rol als VVV niet naar behoren konden vervullen.

Wij zagen ons derhalve genoodzaakt om de overlegstructuur te verlaten en om u onze visie op de Trambaanfietsroute separaat te doen toekomen. Dit document kunt u als zulks beschouwen.

Overigens vernamen wij dat ook andere partners (zoals de Fietsbond) de voornoemde overlegstructuur voortijdig hebben verlaten vanwege de hiervoor beschreven houding van de tegenstanders.

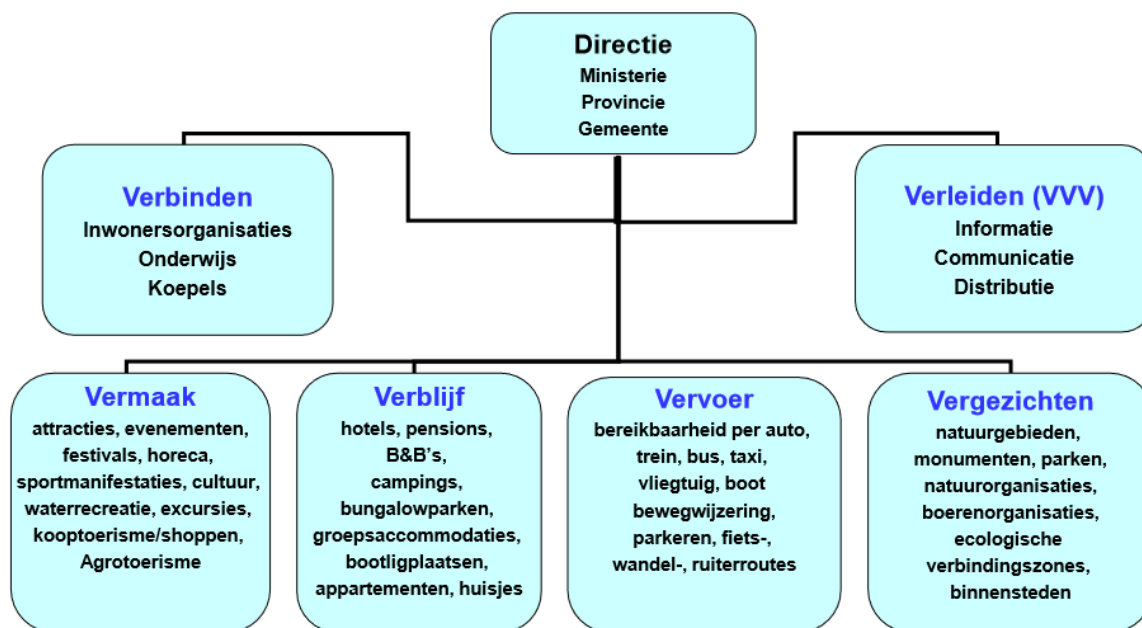
Over VVV Zuid-Limburg

Stichting VVV Zuid-Limburg is opgericht in 1885 en heeft als ondernemingsmissie: *'Het bevorderen van het toerisme in en naar Zuid-Limburg.'* Wij proberen dit te realiseren samen met onze 19 gemeenten en onze ca. 900 aangesloten ondernemers. Tot onze werkzaamheden behoren informatieverzameling en – verstrekking, marketing, productontwikkeling, (internationale) projecten opzetten en/of begeleiden, evenementen ondersteuning, routemanagement, marktonderzoek en bemiddeling.

Wij participeren in diverse netwerken, zowel regionaal, nationaal als internationaal. Wij zijn de enige organisatie in Nederland die zowel in het bestuur van onze nationale toerisme koepel zitting heeft (VVV Nederland) als in de Europese koepel (Necstour). Daarnaast hebben wij allianties met partijen die van invloed zijn op het toeristische basiskapitaal, zoals de LLTB, IVN, Natuurrijk Limburg, Waterschap Limburg, Arriva, Huis van de Sport, Huis van de Kunsten, e.a. Wij fungeren tot slot als aanjager én verbinder van de lokale vrijetijdseconomie bij retail, horeca, attracties, verblijfsaccommodaties en vervoer.

Het onderstaande **'virtuele' organigram van de toeristische sector in Zuid-Limburg** toont de positie van VVV Zuid-Limburg binnen de dynamiek van de vrijetijdseconomie in de regio. Iedere toeristische bestemming is gebouwd op de onderstaande 4 peilers (Vergezichten, Vervoer, Verblijf, Vermaak) die in harmonie met elkaar dienen te zijn. Zo is een fraai en goed onderhouden landschap zonder horizonvervuiling (Vergezichten) essentieel voor het toerisme. Hetzelfde geldt voor een goede bereikbaarheid van een gebied (Vervoer) met hoogwaardige wandel-, fiets-, en mountainbikeroutes. Binnen de peilers 'Verblijf' en 'Vermaak' wordt vooral economie gemaakt. Onderwijs en koepels zorgen voor verbindingen tussen actoren en voor draagvlak in de regio en wij als VVV zijn de partij die met name moet 'Verleiden'. Wij kunnen dit pas doen als ons basiskapitaal (de 4 peilers) op orde én in harmonie met elkaar zijn.

Virtuele organigram toeristische sector in Zuid-Limburg (NV Toerisme Zuid-Limburg):

Het belang van toerisme

Het toerisme is een van de oudste economische sectoren in onze provincie. Al meer dan 150 jaar is er een sterke toeristische economie die anno 2018 aan ca. 7,4% van de Zuid-Limburgse beroepsbevolking een directe full time baan biedt. Dat zijn 20.000 Zuid-Limburgers. De sector realiseert een jaarlijkse directe omzet (exclusief retail) van ca. € 1,2 miljard. Kortom: het toerisme is voor Zuid-Limburg een topsector. Daarnaast is het toerisme van vitaal belang voor de financiering van het onderhoud van het landschap en van monumenten, voor het behoud van voorzieningen in kleine landelijke kernen en voor de vitaliteit van verenigingen (o.a. via sponsoring van en bezoek aan evenementen).

Dit grote belang van onze bedrijfstak legt een grote verantwoordelijkheid bij bestuurders (de directie in het bovenstaande organigram) om het toerisme zodanig te begeleiden en te steunen dat het toekomstbestendig is en blijft en zodat het toerisme ook aan de generaties na ons een goed belegde boterham biedt, met behoud van de unieke natuurlijke waarden van Zuid-Limburg (de Vergezichten in het bovenstaande schema).

Analyse status quo fietsen in (Zuid-)Limburg

Er zijn verschillende vormen van fietsen te onderscheiden:

- Racefietsen
- Recreatief fietsen
- Mountainbiken
- Utilitair fietsen

Bij de publicatie van cijfers over fietsen (zie hierna) wordt overigens niet altijd duidelijk welke groep welke fietspatronen met de daaraan gekoppelde bestedingen vertoont. Echter, racefietsers hebben hele andere wensen dan recreatieve fietsers of woon-werk-fietsverkeer. In Zuid-Limburg, en dan met name in het heuvelland, komen de bovenstaande groepen op verschillende trajecten samen en zelfs met elkaar in conflict. Daarnaast leidt de ene vorm van fietsen soms tot irritatie bij inwoners (bijv. groepen racefietsers), terwijl de andere groep juist sterk wordt gewaardeerd (bijv. gezin met baby in bakfiets).

Trends in de wereld van het fietsen

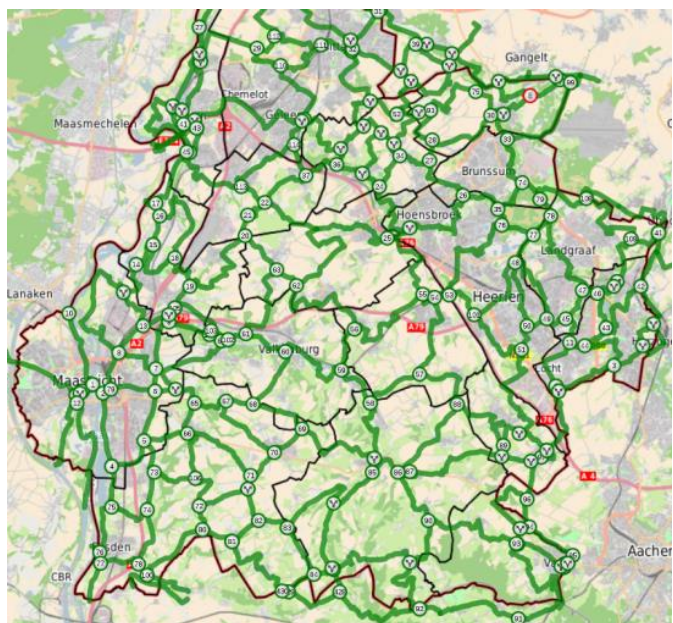
- Sterke groei-ontwikkelingen e-bikes (31% van het aantal verkochte fietsen in 2017)
- Fietsers wensen een stuk beleving mee te krijgen (bijv. fietsen door het water-Bokrijk)
- Slow tourism
- Fietsvakanties (zoals Vennbahn, Eurovelo-routes) worden populairder en het imago beter! Ca. 1 miljoen fietsvakanties in eigen land in 2016.
- De geconnecteerde fiets met apps die je fiets slimmer maken zijn in opmars. In Zuid-Limburg loopt men hierin voorop met de ontwikkeling van de Kingo-fietsen.
- Grote gemeenten (en regio's) positioneren zich nadrukkelijker als fietsstad, omdat het een duurzaam karakter heeft.
- Overheidsplannen zorgen voor een toename van het fietsgebruik. Dat vraagt om aanpassing van de infrastructuur voor de fiets.

Fietsen in Nederland

- Bijna de helft van alle Nederlanders heeft een fietsdagtocht - van een uur of langer, incl. reistijd - voor het plezier gemaakt. Dat zijn bijna 8,1 miljoen Nederlanders (2018).
- Nederlanders hebben in 2015 in totaal 193 miljoen recreatieve fietsdagtochten gemaakt.
- Een gemiddelde fietsdagtocht duurt 2,6 uur; 57% van de recreatieve fietsdagtochten duurt langer dan 2 uur.
- De meeste fietsdagtochten (94%) worden direct vanuit huis gestart.
- De weekenddagen zijn het populairst voor een recreatieve fietsdagtocht; 21% van de fietsdagtochten wordt op een zondag ondernomen en 18% op zaterdag.
- In 2015 werd bij 22% van de fietsdagtochten gebruik gemaakt van fietsknooppunten. Dat zijn ruim 27 miljoen fietsdagtochten waarbij knooppunten worden gebruikt.
- Nederlanders gaven in de periode april-september 2016 in totaal € 251 miljoen uit aan fietsvakanties in eigen land.
- Ruim een derde van de recreatieve fietsers is 55 jaar of ouder.
- Mannen maken vaker een recreatieve fietsdagtocht dan vrouwen. 55 Procent van de recreatieve fietsactiviteiten wordt ondernomen door een man, 45% door een vrouw. 43% van de fietsdagtochten wordt met zijn tweeën gemaakt.
- Vanaf de leeftijd van 45-54 jaar groeit het deel van de recreatieve fietsers dat minstens eens per week op de pedalen stapt.

Fietsaanbod in Zuid-Limburg, fietsknooppunten

Het Zuid-Limburgse fietsknooppuntennetwerk is ruim 800 km lang en heeft meer dan honderd knooppunten. Het netwerk is volledig grensoverschrijdend naar onze buitenlandse partnerregio's. De fietser kan hierdoor heel eenvoudig leuke dagtochtjes maken door de groene bordjes te volgen van het ene genummerde knooppunt naar het andere genummerde knooppunt. Verdwalen is dan ook haast onmogelijk met dit ingenieuze en goed onderhouden fietsnetwerk. Op de VVV-website (www.opdefietsinzuidlimburg.nl) kan via de fietsrouteplanner een eigen route online samengesteld worden. Ook is het mogelijk om daar een uitgestippelde themaroute uit te printen of te verzenden naar een fietscomputer via de routewebsite www.vvzl.routeyou.com. Uiteraard zijn de traditionele kaarten die bij dit fietsknooppuntennetwerk horen verkrijgbaar in de VVV-vestigingen of bij vele ondernemers in de regio.

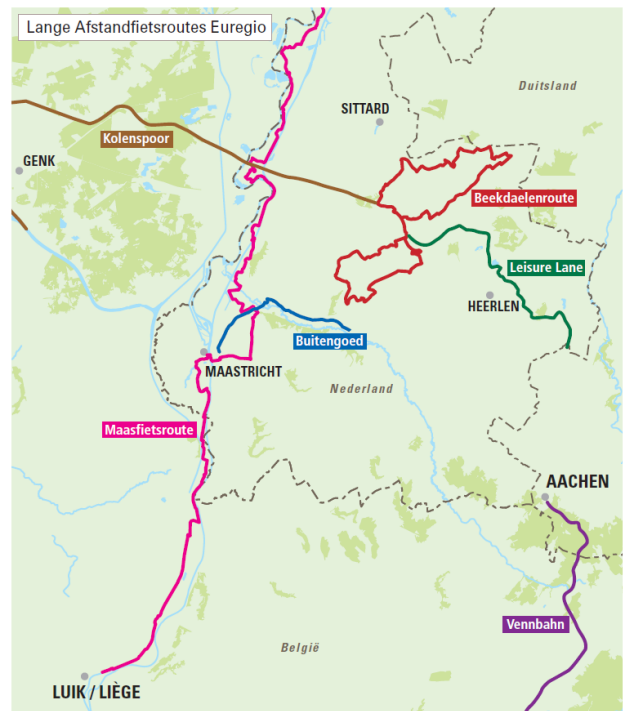
Ook voor de wielrenner en de mountainbiker zijn er verschillende routes voor handen. Zowel online of via drukwerk kunnen deze doelgroepen hun eigen weg vinden in de regio. Ook deze routes zijn bewegwijzerd in het veld en worden door verenigingen onderhouden. De Stichting Mountainbike Ontwikkeling Zuid-Limburg (MOZL) timmert hierbij stevig aan de weg voor wat betreft de doorontwikkeling van de Zuid-Limburgse mountainbikeroutes. De wielrenner komt aan zijn trekken via de bewegwijzering van de drie Amstel Gold Race-lussen. Deze lussen behoren tot de meest gefietste en gedownloade routes van de regio in Routeyou.

Autoluwe lange afstand fietsroutes in Zuid-Limburg

De autoluwe lange afstand fietsroutes zijn vooral populair bij vakantiefietsers. Dit is een interessante doelgroep, omdat deze relatief veel geld besteedt tijdens zijn verblijf. Wat betreft de lange afstandfietsroutes is het aanbod in het noorden en het westen van onze regio redelijk op orde met de **Maasfietsroute**, de **Vennbahn** en het **Buitengoed Parelnoer**. De komende jaren wordt dit uitgebreid met lange afstand fietsroutes als de **Leisure Lane**, de **Beekdaalenroute** en het Belgische **Kolenspoor**.

Het Heuvelland gaat echter haar enige lange afstand fietsroute (LF6 van het landelijke Fietsplatform) verliezen en riskeert daarmee niet mee te kunnen gaan in de toekomstige aanzuiging van de kapitaalcrachtige fietsvakantietoerist.

De Trambaanfietsroute beoogt om de verbinding te vormen tussen de Maasfietsroute en de Vennbahn. Gaat de Trambaanfietsroute niet door dan mist het heuvelland dus deze schakel, die mogelijk door het noordelijk deel van Zuid-Limburg (Kolenspoor, Leisure Lane) wordt overgenomen. Het moge duidelijk zijn dat dit nadelig is voor het heuvelland. Ook nadelig is het gegeven dat bij het niet realiseren van de Trambaanfietsroute het voor touroperators niet mogelijk zal zijn om arrangementen aan te bieden met de twee populairste fietsroutes van dit ogenblik. Het moge duidelijk zijn dat de Heuvelland-regio dan ook de omzet mist die hieruit zou voortvloeien.

GREEN Zuid-Limburg

Een duurzame toeristische bestemming kiest voor de filosofie van **GREEN** toerisme en legt mogelijke toekomstige projecten en initiatieven langs de lijn van dit GREEN denken.

GREEN toerisme staat voor het volgende:

1. **G**enuine and authentic
  - Is dat wat wordt aangeboden in een bestemming écht en authentiek. Past het dus bij de geschiedenis en het DNA van de streek. Wezensvreemde attracties, accommodaties, vegetatie en routes zijn uit den boze binnen het GREEN denken.
2. **R**espectful and Responsible
  - Is er respect voor de cultuur en de leefbaarheid van de bewoners binnen een gebied bij de (door)ontwikkeling van toerisme. Kunnen de inwoners dus delen in de geneugten en de economische voordelen van de bedrijfstak. En gaan de gasten die het gebied bezoeken respectvol om met zaken in de regio. Neemt de toeristische sector verantwoordelijkheid voor de negatieve gevolgen die mogelijk kunnen ontstaan als resultante van een toeristische activiteit.

3. **E**conomically sustainable
  - Zijn de toeristische activiteiten zodanig van aard en structuur dat vooral de eigen ondernemers hiervan profiteren en niet alleen *stand alone* multinationals. Is het type economie ook toekomstbestendig en dus niet aan hypes gevoelig. Is er ook sprake van een goede spreiding in seizoenen.
4. **E**nvironmentally sustainable
  - Worden negatieve milieuaspecten aangepakt en/of gereduceerd, zoals CO2 uitstoot, duurzaam energiegebruik, water management, opruimen zwerfvuil, terugdringen gebruik plastic e.d.
5. **N**ature & scenery friendly
  - Wordt het landschap goed onderhouden, blijven de vergezichten zoveel als mogelijk onaangetast en is er een goede zorg voor (het behoud van) de kwetsbare natuur(waarden).

De Trambaanfietsroute en de GREEN filosofie

Hierna leggen wij de GREEN filosofie uit aan de hand van onze inzichten over de Trambaanfietsroute.

1. **G**enuine and authentic:

- **Is de Trambaanfietsroute echt en authentiek en voegt ze dus iets toe aan 'het grote verhaal' van Zuid-Limburg.**
- De geschiedenis van de Trambaan sluit naadloos aan bij het grote verhaal van onze regio. Waar in het verleden 'het trammetje' liep als verbinding tussen Maastricht en Vaals kun je in de toekomst per fiets van de ene hoofdstad (Maastricht) naar de andere geraken (Aken), met uitstapjes naar de omgeving. Het is dan ook belangrijk om dit verhaal via storytelling uit te werken in de communicatie rond dit fietspad. Hiertoe dient het traject 'enigszins' overeen te komen met het historische traject van de trambaan. Het verhaal moet immers wel 'echt' zijn.
- De consument zoekt authentieke ervaringen. Zuid-Limburg was één van de eerste regio's in ons land met een eigen trambaan. Dit is goed bruikbaar in de communicatie (USP).
- Zuid-Limburg is een drielanden regio waarbij de samenwerking tussen Duitsland (Aken), België en Nederland belangrijk én kansrijk is. Internationale verbindingen 'bewijzen' onze drielanden identiteit. Een snelle autoluwe fietsverbinding tussen Aken en Maastricht geeft uitdrukking aan deze 'drielanden ligging' en zal bovendien de internationale samenwerking versterken en mogelijk vergroten.
- Steeds meer mensen kiezen voor toeristische activiteiten 'met een verhaal'. De historische Trambaanfietsroute biedt een verhaal. Storytelling wordt daarmee belangrijk in de communicatieve uitwerking.
- (Race)fietsen is inmiddels gekoppeld aan het DNA van Zuid-Limburg, daar wij de enige regio in fietsland Nederland zijn met heuvels. Wij zijn het gebied van de grote fietsklassiekers, met de Amstel Gold Race als bekend icoon. Verwacht mag worden dat de snelle racefiets de cols zullen blijven bedwingen en in mindere mate gebruik zullen maken van de 'col-vrije' Trambaanfietsroute.

2. **R**espectful and Responsible (Respectvol en verantwoordelijkheid)

- In Zuid-Limburg is de laatste jaren discussie ontstaan over verkeersonveilige situaties rond verschillende elkaar kruisende typen weggebruikers. Zo blijken de snelle racefietsers en trage recreatieve fietsers minder goed samen te gaan. De Trambaanfietsroute biedt een kans om structuur in het fietsaanbod aan te brengen.
- Recreatieve fietsers zouden in de toekomst geleid kunnen worden naar de autoluwe Trambaanfietsroute. Verwacht mag worden dat de groepen racefietsers de cols zullen blijven bedwingen. Op dit moment is autoluw fietsen nog onvoldoende ontwikkeld in zuidelijk Zuid-Limburg.
- Het wordt de laatste jaren steeds drukker op landwegen in het Heuvelland, vanwege onder andere de 'TomTom revolutie'. Daar niemand meer verloren rijdt met de navigatie, begeven met name auto's en motoren zich steeds vaker op de holle wegen, alwaar verkeersonveilige situaties ontstaan met

andere gebruikers, waaronder fietsers. De Trambaanfietsroute biedt de mogelijkheid om met name de recreatieve fietser een veilig alternatief te bieden.

- De redelijk vlakke Trambaanfietsroute biedt ook oudere generaties die niet de financiële middelen hebben voor een e-bike de mogelijkheid om al fietsend de regio te verkennen én in beweging te blijven.
- De Trambaanfietsroute biedt een veilig alternatief voor gezinnen met (kleine) kinderen die liever geen gebruik maken van de vaak gevaarlijke holle wegen in Zuid-Limburg, alwaar geen aparte fietsstroken mogelijk zijn.
- Mountainbikers willen van de ene bewegwijzerde route naar de andere. De Trambaanfietsroute biedt een goede mogelijkheid om op een snelle en veilige manier naar de volgende route te geraken.
- Een goed geleide autoluwe fietsroute biedt kansen voor mensen met een beperking.
- Inwoners aan de route dienen geen dan wel zo min mogelijk overlast van de route te ervaren. Er zal dus gezocht moeten worden naar oplossingen voor conflictlocaties.

3. Economically sustainable (duurzame economie)

- Zuid-Limburg is op dit moment sterk afhankelijk van oudere Nederlandse verblijfsgasten (babyboomers). Deze groep zal de komende jaren letterlijk uitsterven. Daar de jongere generaties vooral interesse hebben in buitenlandse bestemmingen, zal Zuid-Limburg zijn toekomstige klandizie ook in het buitenland moeten zoeken. Wij richten ons daarbij op de Bildungtoerist uit Nord Rhein Westfalen, Pfalz, Vlaanderen, Wallonië en Noord-Frankrijk. Dit type gast maakt graag gebruik van lange afstand fietsroutes met een verhaal en dat in gebieden met een verhaal en goede horeca. Zuid-Limburg biedt dit in potentie wanneer via de Trambaanfietsroute de aansluiting wordt gerealiseerd op de Vennbahn, de Leisure Lane, de Maasfietsroute en het Kolenspoor (Belgisch Limburg).
- De Trambaanfietsroute biedt ook Zuid-Limburgse ondernemers een stimulans om de transitie te maken naar de Bildungsgast. In plaats van een focus bij sommige bedrijven op groepen scooters en groepen motoren kan er via bewustwording over de kansen van de Trambaanfietsroute een nieuwe focus komen op fietsers die de faciliteiten geboden krijgen die daarbij horen, zoals oplaadpunten voor e-bikes op zonnepanelen.
- De Trambaanfietsroute is een duurzame oplossing om toerisme te stimuleren. Internationale fietsers zullen mogelijk met de trein richting Aken of Maastricht (of zelfs Luxemburg) afreizen om vandaar uit per fiets de regio te ontdekken.
- De Trambaanfietsroute kan het toekomstige verlies van de LF6 route opvangen en daarmee de nieuwe sterke iconroute voor het Heuvelland worden. Zo kan de lange afstandfietser voor het heuvelland behouden worden. Het Zuid-Limburgse fietsknooppuntennetwerk is immers meer gericht op de fietsdoelgroep die de kortere dagtochtjes in de regio maakt.
- Over autoluwe fietsroutes wordt –als het weer dit toelaat- het hele jaar door gefietst. De Trambaanfietsroute past daarmee binnen de strategie van verdere seizoensverlenging, wat weer een bijdrage levert aan de lokale economie en het behoud van voorzieningen in landelijke kernen.
- 68% van alle overnachtingen in héél Zuid-Limburg worden op dit moment gerealiseerd in de landelijke gemeenten van Zuid-Limburg (o.a. het heuvelland met Valkenburg). Op dit moment beschikt dit gebied nog niet over een autoluwe fietsroute. De Trambaanfietsroute wordt de eerste (redelijk) vlakke autoluwe fietsroute. Dit maakt de route uniek voor zuidelijk Zuid-Limburg en zal daarom hoog gewaardeerd worden door de (overnachtende) fietser. Komt de trambaanroute er niet, dan is er het risico dat deze overnachtende fietser straks ofwel met de auto naar een startpunt bij een van de andere autoluwe fietsroutes rijdt (verkeersbewegingen), ofwel hij gaat overnachten in het gebied waar wel een autoluwe route loopt. Kortom: als het heuvelland achterblijft met de realisatie van een autoluwe iconroute, riskeert het heuvelland een deel van zijn overnachtende gasten te verliezen aan meer noordelijk gelegen accommodaties óf aan België.

4. Environmentally sustainable (Ecologisch duurzaam)

- De Trambaanfietsroute is een innovatieve oplossing om een stuk verkeersdruk in het Heuvelland op te lossen.
- Slechts 4% van de fietsers gaat met de auto naar het beginpunt van hun fietstocht (onderzoek Fietsplatform).
- Scooters en Vespa's brengen een flinke belasting op het natuurschoon met zich mee. Overwogen moet worden om alleen elektrische scooters op de Trambaanfietsroute toe te staan.
- Het besluit om op de iconische Trambaanfietsroute alleen e-scooters toe te staan, kan ertoe leiden dat verhuurders van benzine scooters de overstap gaan maken naar de stille en duurzame e-scooters. De realisatie van de Trambaanfietsroute kan er dus toe leiden dat ook de rest van het heuvelland minder 'geplaagd' door de lawaaierige en vervuilende (groepen) benzine scooters.
- Zwerfvuil is een belangrijke bron van irritatie voor gasten en inwoners. Voor dit nieuwe fietstraject zijn aan de 'voorkant' slimme oplossingen te bedenken.
- Qua keuze voor de ondergrond van het traject opteert VVV Zuid-Limburg voor een ecologisch duurzame oplossing met fietscomfort voor de gebruiker.

5. Nature & scenery friendly (Natuur- en uitzichtvriendelijk)

- Het Zuid-Limburgse landschap dient visueel perfect te zijn. Geen vreemde industrieën of windmolens. Het perfecte plaatje is ons visitekaartje voor een sterke toeristische regio. De situering van de Trambaanfietsroute leidt voor zover wij dat konden nagaan niet tot aantasting van de vergezichten. In tegendeel, op sommige locaties worden oude elementen weer in een mooie staat gebracht.
- Een iconische fietsroute zal ertoe leiden dat hagen, graften, paden en wegkruisen langs die route zichtbaar zijn en daarmee vaak ook goed onderhouden worden.
- Wij adviseren om bij de keuze voor infopanelen rekening te houden met een zo min mogelijk zichtbaarheid in het landschap.
- Fietsen op de trambaanroute is op bepaalde locaties erg geschikt voor selfies en kan daarmee leiden tot extra promotie voor Zuid-Limburg via het delen van die selfies op social-media'. Wij stellen derhalve voor om na te denken over een of meer speciaal ingerichte selfie-plekken.
- Voor zover wij konden nagaan, is het mogelijk om de Trambaanfietsroute aan te leggen, zonder 'gouden' natuurwaarden noemenswaardig aan te tasten.

Aanvullende opmerkingen inzake het participatietraject

- Wij willen het bestuur adviseren om ook kennis te nemen van de visie van partijen die aan het huidige proces niet deelnamen, zoals het Nationale Fietsplatform (specialisten over Lange Afstandfietsroutes in Nederland), de ANWB, NFTU, MOZL en het Huis van de Sport. Daarnaast missen wij binnen het huidige traject de input van de verenigde ondernemersraden in de verschillende gemeenten evenals de lokale fietsverenigingen.
- Verder hebben wij gesignaleerd dat bij (enkele) deelnemende bewonersgroepen een persoonlijk belang speelt bij (het niet slagen van het project) de Trambaanfietsroute. Dit leidde tijdens vergaderingen en ook in mailcorrespondentie tot emotioneel getinte uitingen richting een medewerker van onze organisatie. Deze medewerker wilde (op onderdelen) een positieve inbreng leveren. Onze medewerker heeft deze emotionele component als onprettig ervaren.
- Wij vragen ons af of de bewonersgroeperingen die aan tafel hebben gezeten wel model staan voor de mening van de gehele gemeenschap (bijv. de aan de route gelegen kernen). Voor zover wij dit konden waarnemen, werden de meeste participatiekanalen slechts door een klein deel van de burgers benut. Deze burgers achten wij niet representatief voor de gehele bevolking. Onderzoek wijst nl. uit dat deelname aan dit soort besluitvormingsprocessen vaak wordt gedomineerd door dezelfde groepen: deze burgers zijn voornamelijk welgesteld, wit, man, van middelbare leeftijd, en hoogopgeleid. Dat komt niet alleen voort uit interesse, kennis & kunde, maar zeker ook uit de mogelijkheden die zij hebben om actief te worden. Deze groep wordt ook wel de participatie-elite genoemd (Door Tom van der Meer - 24/09/2018).
- De cijfers van het fietstoerisme rond de Vennbahn zijn voor zover wij konden nagaan niet meegenomen in het onderzoek van Decisio. De Vennbahn ontvangt jaarlijks

200.000 fietstoeristen. Verwacht mag worden dat een deel van deze fietsers bij een goed aansluitende Trambaanfietsroute en bij een gedegen marketing hun fietstocht zullen verlengen richting Zuid-Limburg. Dit gaat vele euro's aan bestedingen in onze Zuid-Limburgse regio opleveren. Deze bestedingscijfers dienen naar onze mening meegenomen te worden in het onderzoeksplan van Decisio. Mogelijk ligt hier ook de verklaring waarom de cijfers nu lager uitvallen dan voorheen. De huidige versie van dit plan is hierdoor naar onze mening misleidend en onbruikbaar.

Samenvatting standpunt VVV Zuid-Limburg inzake de Trambaanfietsroute:

- Wij achten de Trambaanfietsroute een toeristische en recreatieve kans voor Zuid-Limburg als geheel en het heuvelland in het bijzonder.
- Wij denken dat het heuvelland niet achter kan blijven bij de realisatie van een iconische autoluwe lange afstand fietsroute. Analoog aan de ontwikkelingen in Parkstad (Leisure Lane) en de Westelijke Mijnstreek (Beekdaelenroute en Maasfietsroute) en het succes van deze routes in het ons omliggende buitenland.
- De Trambaanfietsroute kan bij een gerichte marketing de druk verminderen op onveilige holle wegen in het heuvelland.
- De Trambaanfietsroute is een kans voor de horeca, de retail en de verblijfsaccommodaties in onze regio.
- Een naadloze aansluiting van de Trambaanfietsroute op het traject van de Vennbahn is een onmisbare schakel voor dit project.
- De Trambaanfietsroute biedt bij aansluiting op de Vennbahn en de Maasfietsroute kansen voor het werven van meer buitenlandse gasten. Dit is belangrijk daar op dit moment ca. 85% van alle overnachtingen in de regio gerealiseerd wordt door Nederlanders, waarbij de babyboomers in de meerderheid zijn.
- Een tri-nationale fietsroute op nog geen 30km² (Vennbahn – Tramfietsroute – Maasfietsroute) is mogelijk uniek in Europa en een prachtig PR-instrument voor de internationale positionering van Zuid-Limburg. De Trambaanfietsroute kan daarmee het internationale profiel van Zuid-Limburg versterken.
- Qua keuze voor het traject vertrouwen wij op de kennis en kunde van de Fietsbond en wij gaan dus mee in het voorstel dat zij hiertoe hebben opgesteld. VVV Zuid-Limburg vindt het belangrijk dat er een GREEN belevingsfietspad gaat komen op de route van de historische trambaan.
- Als er besloten wordt tot realisatie, dan dient er ook een marketingcampagne aan gekoppeld te worden met een daarbij passend budget.
- Bij de eventuele aanleg van de Trambaanfietsroute dient zo min mogelijk natuur te worden aangetast.
- Voor dit project is draagvlak nodig van de bevolking. Wij hebben de indruk dat tot dusver vooral de enkele (felle) tegenstanders zich inzake de Trambaanfietsroute hebben geuit. Deze tegenstanders hebben mogelijk de beeldvorming over de Trambaanroute negatief gekleurd. Het is zeer wel mogelijk dat de stille meerderheid van de bevolking wél positief staat t.o.v. de Trambaanfietsroute wanneer met objectieve waarden de voor- en nadelen worden gecommuniceerd. Wij adviseren om dit separaat te onderzoeken.

Valkenburg, 26 oktober 2018

Anya Niewierra, Algemeen Directeur Stichting VVV Zuid-Limburg
Herman Wehkamp, Coördinator Routepunt VVV Zuid-Limburg